

Més sobre Espriu

Als deu anys de la mort de l'autor, dues noves obres es publiquen, tot i que no aporten gaires novetats.

Salvador Espriu: algunes cartes i estudis sobre la seva obra. Diversos autors. Publicacions Abadia de Montserrat. Barcelona, 1995. 216 pp.

Viatge per l'imaginari de l'obra de Salvador Espriu. M. Isabel Pijoan i Picas. Publicacions Abadia Montserrat. Barcelona, 1995. 278 pp.

Qui i com era Salvador Espriu? De quina manera es lligava a les coses del món? Molts han intentat d'accedir a l'home i l'obra. Alguns, li han trepitjat l'ombra i, d'altres, s'han capbussat en la "passió meditatunda" de la seva producció per tal d'extreure'n els tresors amagats. Semblava que tot estava dit. Però, no. Als deu anys de la mort de l'autor d'*Israel* (en castellà, *Esbozos bíblicos*), s'afegeixen dos llibres a la llista: un recull, amb vocació d'homenatge, de cartes i estudis, i un manual didàctic.

Què hi ha de nou? Poca cosa. Alpera no descobreix gairebé res quan diu que les cartes d'Espriu —ho confirmen les envia-des a Anglada i la correspondència citada per Delor— són fetes de gratitud i elipsi. Tampoc aporten massa els treballs sobre el retorn a la infantesa a *Primera història d'Esther* (Bensoussan), les tankes (Boyer), la tensió entre el conflicte psicològic i grotesc a *Laia* (Gavagnin i Martínez-Gil), els itineraris del jo líric a *Final del laberint* (Grau), les crítiques de *Destino* (Reina), la fidelitat als orígens en la poesia (Prats), les fonts antigues i modernes a *Les roques i el mar, el blau* (Turull), i sobre hel·lenisme i modernitat (Pijoan).

El llibre de M. Isabel Pijoan i Picas, així mateix, no ofereix cap sorpresa, malgrat les pretensions de científisme del mètode aplicat, l'antropologia simbòlica de Gilbert Durand (la ressaca de les conferències que el francès va donar, la segona meitat dels vuitanta, a la Universitat de

Barcelona, encara dura). Rigor —el llibre aplica, pas a pas, l'hermenèutica dels símbols— i optimisme no li falten a aquesta catedràtica de Llengua i Literatura Catalanes de batxillerat que, a través d'un text d'Espriu, vol posar l'alumne en contacte amb la "problemàtica de la condició humana que ell —l'alumne, s'entén— també sent com a pròpia". Els partidaris de no marejar la perdiu sobreinterpretant textos, i de llegir la Bíblia, com els protestants, sense notes a peu de pàgina, ho trobem, tot plegat, molt discutible.

Anna M. Gil

Nadal de circumstàncies

Reunir en un mateix volum deu dels millors escriptors catalans actuals no sempre és garantia d'èxit literari.

Contes de Nadal. Pep Albenell, Maria Barbal, Susana Camps, Jaume Fuster, Gabriel J. Manilla, Andreu Martín, Víctor Mora, Miquel de Palol, Baltasar Porcel, Carme Riera. Col·lecció Ramon Llull. Editorial Planeta Barcelona, 1995. 182 pp.

Reunir en un sol llibre diversos autors significa sempre arriscar-se a presentar un producte desigual. El lector ho sap i ho assumeix amb el plaer afegit de poder comparar unes veus i les altres. Si tots els que participen en el treball comparteixen, a més, una ex-

clusa narrativa com l'època de l'any en què s'esdevenen les seues històries, la comparació és aleshores més inevitable. Deu de les veus més potents, lúcides i personals de l'actual narrativa catalana comparteixen aquests *Contes de Nadal*. Les expectatives creades s'esvaeixen prompte quan el lector descobreix que el Nadal no motiva cap dels escriptors que participen en aquest treball més enllà de l'encàrrec, comercialment oportú, de l'editorial.

Una atmosfera de compromís i circumstància obligada rellisca per tot el llibre que se salva únicament per alguna puntada de sorpresa i per l'in-

qüestionable bon ofici dels seus autors. En conjunt una obra lleugera que podria haver donat més de si si haguera estat una recopilació de contes ja escrits i no redactats expressament. El to general dels contes es divideix en dos grans grups: els que aprofiten la vesant, diguem-ne, sentimental del Nadal i els que aprofiten per treure'n una punta còmica o absurda a aquesta època de l'any tan excessivament marcada de tòpics. En general però, poques línies emocionen i, en el primer grup, les idees d'una minyona mallorquina enamorada del femater o les circumstàncies que envolten

el "progre-reconvertit" barceloní malalt a l'hospital passen com de gairó per la ment del lector i haurien tingut sense dubte major empremta en una altre context literari que no recordara constantment que el Nadal és l'excusa per a la creació. Entre els de tarannà més còmic, la sensació és la mateixa i els pensaments d'un titot durant la Nit de Nadal, el descobriment sobtat del sexe dur per part d'un executiu abans de la missa del gall i la por de l'empresari raptat per un boig que diu ser, ho és?, sant Nicolau, no arriben a deixar en el lector més que un somriure tou.

Jordi Sebastià